

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memleketter için
Yıllığı 1 dolar

Aylık Fikir Mecmuası

Yıl: 1, Sayı: 9

Sahibi ve Müdürü: H. Nihâl

15 İnkincanun 1932

Kuş Bakışı

Millî Gaye

"Neslimizin Amentüsü"

Her şey, Büyük Türkiye uğruna ve onun için.

Her gönülde bir Arslan yatar. Bizim milli gönlümüzde yatan Arslan nedir? Çok nüfuslu, ahlakı, ilmi ve tekniği yüksek, büyük Türkiye'dir Buna nasıl varacağız?

İstikbal, İstiklal diyoruz. Şu halde Türk Cumhuriyetini biz ölmeden öldürmeyeceğiz.

Yeni doğan Türk Demokrasisini kuvvetlendirmeye ve her şeye hâkim bir esas olarak yaşatmaya çalışacağız.

Ahlakımızı, milli ilimlerimizi ve tekniğimizi yükselteceğiz. Az kazansak da çok çalışacağız. En fena şeraitin yoksuzluklarını bedeni ve ruhi kabiliyetimizdeki acarılıkla kapatacağız. Nihayet nüfusumuzu, Türkiye'deki içtimai kesafeti arttıracacağız. Bütün Türkler Türkiye de toplanacaktır.

İstikbalimizin temeli köylerimiz ve köylülerimizdir diyor ve buna kendimizden çok inanıyoruz. Şu halde köylerimizin içine girecek, yağ kandilleri ve tezek kokuları içinde sessiz ve iniltisiz, nutuksuz ve yaygarasız mesai sarfedeceğiz.

İçimizde yaşayanlar bizden olanlardır. Dili bir, dileği bir, kanı bir kardeşlerdir. Hiç kimseyi birbirinden ayırt etmeyecek ve aykırı adam bırakmayacağız. Halkımızla el ele verecek, beraber gülecek, beraber ağlayacak, beraber çalışacak ve beraber yükseleceğiz. Halka tepeden bakan ve şehirlerde kahraman olanlara münevver demeyeceğiz.

Şahsi bir derdimiz, şahsi bir ihtirasımız ve şahsi bir dileğimiz olmayacak. Bu küçük dertleri ve hodbinlikleri büyük ıstırapın içinde kaynatacak ve unutacağız.

Geçmiş asırlardan beri münevverlerimizin halkımıza ve köylümüze karşı olan sonsuz borcunu ödemeye çalışacak ve hiç değilse bu borç üstüne borç katmamaya and içeceğiz.

Yaygaralarla şöhret arayanlara Atsızlıktaki feragatle mukabele edeceğiz. Riyakârlığı nezaket sananlara kabalığın asaletini gös-

tereceğiz. Kuvvetini ve şahsiyetini halk içinde ve onun için tüketerek ölenlere milli kahraman diye tapacağız. Yalnız köylerde ve köylülerin gönlünde yaşayan uluslara milli kahraman diyeceğiz.

Salonlarda dile gelen, şehirlerde hak dava eden, iş görmek için mevki bekleyenlere ve yaptıklarıyla öğünenlere inanmayacağız.

En büyük kıymetlere, kıymet oldukları gün sırnaşmayacağız. Milletimizin iyiliği ve yüksekliği için müspet çalışanları gönlümüzde yaşatacak ve Türkiye topraklarına gömüldükleri gün, mezarlarını milli mefkûremizin mabedi yapacağız.

Yüze karşı söylenen sevgilere güleceğiz. Sevgiler gönülde, hatıralar tarihte, kahramanlar milli mabetlerde kutlu olacak.

Riya ve şarlatanlık karışık olan her şeye tüküreceğiz.

Millet ve Vatan yolunda can verenlere ve onların yadigarlarına bu milletin tarihte olduğu gibi en kutlu insanları olarak bakacak ve onları fedakârlıkta kendimize, örnek edeceğiz.

Millet ve Vatan işlerinde hırsızlık, ahlaksızlık ve fenalık yapanlara tafsilatlı kanun maddeleri yazarak cürme göre pazarlığa girişmeye aklımız ermediğinden böylelerin yok olmasını ve yok edilmesini isteyeceğiz.

Rüşvet ve İrtikâp kelimelerin sehpalara asılı yaftalarda seyredeceğiz.

Halkın hakları ve dertleri için acı, sert, açık ve fakat doğru söyleyenleri dinleyecek tatlı, yumuşak, kapalı ve nezaketli konuşanlardan şüphe edeceğiz.

Sefaletler içindeki sefahatlere, ıstıraplar karşısındaki zevkler, iniltileyle alay eden kakhahalara haykıracağız.

Halkın sıhhati, hayatı, refahı ve istikbali için faydalı olan her şeyi benimseyecek, bunlara karşı koyan ve ne şekilde olursa olsun halkı esir yapmaya ve istismar etmeye uğraşan her şeyi düşman bileceğiz.

Neslimiz bunları yaparsa, nesillerimiz ve istikbalimiz kurtulmuş olacaktır.

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memleketter için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 2

Kapitalizm Buhranı V

Yazan: N. Basilescu

Devlet Nedir,

Çeviren :

Bükreş Hukuk Fakültesi Reisi

Devletin Vazifeleri

Safaattin Rıza

Bütün filozofları binlerce senedir işgal eden bir meseleye temas edeceğiz. Sokrat, Platon hatta realist olan Aristo bile devlete çok mühim mana vererek onun ifadesi yanında ferde asla ehemmiyet vermemekte idiler.

Bu büyük filozoflara nazaran ferdin malı ve şahsiyeti bilâ kaydüştart devlete aitti. Bu telâk-

miştir. Bu devrin telâkisine nazaran tebanın malı ve şahsiyeti kayıtsız ve şartsız krala aitti.

Fakat bu zihniyet ve telâkiye muariz olan, XVIII'inci asır filozoflarını büyük adamlarını hürmetle zikredebiliriz.

Filhakika, Voltaire, Jean Jaques Rousse-

Tütüncüler

Güneşin eteği çamlı bellere
Bir alev tül gibi dolaştı kaldı.
Dört allı katılmış esen yellere
Turuncu dağlardan aştı yol aldı.

Rüzgârın dilinde bir serin beste,
Atlılar bu gece başka hevesle:
Yolların göğsünde tatlı, aheste
Nallarla atılan kakhahalar var.

Tütüncü dengiyle yatan atlılar,
Dumanın keyfini satan atlılar,
Ormanın kalbine batan atlılar
Gitmeyin bu gece yollar korkulu.

Yollarda gizliydi tütün kokusu.
Bir namlu ağzıyla haykırdı pusu,
Göğüsler dolaştı ölüm korkusu,
"Kolcu var!" narası titretti yolu.

Bir kızıl renk aldı ormanda, evler,
Kuytudan kuytuya haykırdı devler,
Nihayet geceyi sardı alevler
Kurşunlar bir kanlı ezan okudu...

İ. Aydın

ki tarihin ilk kısmında tamamen hüküm sürerek Atina cumhuriyetinin Roma imparatorluğunun sukut ve intihaline kadar devam etti.

Aynı telâkiye, biraz tadil edilmiş şekilde; orta devirde tesadüf ederiz. Fakat bu sefer bizzat devlet şahsiyeti yerine muayyen bir hükümdarın şahsiyetini görüyoruz. Hükümdar, devletin bütün mana ve ifadesini kendi şahsında toplamıştır. İşte bu telâkkidir ki XIV'üncü Lüdvik'e: "Devlet benim" dedirt-

au, Kant, Withelm Von Humbolde ve bütün ansiklopediler devletin kudret ve kuvvetine karşı fertleri yükselterek insanın dünyaya tabii hak ve hürriyetlerle geldiğini, binaenaleyh onun bu tabii haklarını hiç bir kanun veya iradenin nez edemeyeceğini ileri sürdüler. Bu telâkki 1789 Fransız ihtilâlinin kaidelerini teşkil etmiş, bu ihtilâlin inkişafında rehber olmuştur. Fransız ihtilâlinin bize verdiği hukuku adem beyannamesi ferdiyetçidir. Gayesi ferdin tabii haklarına da-yanarak onları koru-

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 3

maktır. Adem beyannamesi vatandaşların kanun muvacehesinde müsavatını, herkesin hürriyetini ve yekdiğeri arasında uhuv-veti temin etmeğe, matuftur.

İnsanlar arasındaki bu fertçilik "individualizme", bir rekabet doğurmuştur, insanlar daimî bir surette yekdiğeriyle muhasama ye mücadeleye girmişlerdir.

Bu mücadele ve muhasama diğer taraftan, birçok filozofların nazarı dikkatini celbetmiştir. Saint-Simon, Simonde de Sismondi, Fichte, A. Müller, Carey ve saire, bu müfrit fertçiliği tenkit ve cerhederek devletin vazifesini asayiş ve adaleti tevzie inhisar ettirmek istemişlerdir. Selection naturelle

ledi. Dünkü ninterventioniste devlet yerine bugün fertçi telâkkideki devlet mefhumuna aykırı bir interventioniste devlet teşekkül etti.

Asrî devlet, teşkilâtı, unsurları, vasıtalarıyla fertlerin birer birer hayat ye mamaklaklarıyla alâkadardır. Onların şahsî istidatlarını teşyi ve takviye ettirir. Fertlerin hayat ve mamaklarıyla yakından alâkadar olan devlet bunların heyeti mecmuası olan cemiyetle de çok yakın olarak alâkadardır.

Devlet, kanunları, mektepleri müessese ve teşkilâtıyla maddî ve manevî hayatlarımızın heyet-i mecmuasının hamisi ve sahibidir. Ferdî gayret ve kudretlerin yetmediği yerlerde devlet kudret ve gayretinin

Öz Türk

"Çoban" diyip de geçme yolcu, yaklaş ve tanı;
Varsa damarlarında asil Türk'ün öz kanı.
İşle asıl o adam sana tanıtacaktır
Mazini, tarihini, şerefini, atanı.

Şunu bil ki bu çoban ölse de namı kalır,
Çünkü "Öz Türk" denilen çoban oğullarıdır...
"Köylü" diyip de geçme, silkme omzunu yolcu
Seni beslemek midir o zavallının suçu?
Cahil diye eğlenip, güldüğün de bir Türk'tür,

Bir milleti doyurur tirpanının her ucu.
Emin ol ki bu köylü dünyaya nam bırakır,
Çünkü "Öz Türk" didiğim köylü çocuklarıdır...

Dâniş Remzi

nazariyesi Lamark, Buffon ve bilhassa Darwin'in insanın menşesine aîtlakki ve felse-fesinden mülhem olan bu nazariye, fertçilik sistemini teşyi ve takviye etmiştir. 19'uncu asra tāmamen hâkim olan bu nazariye Saint-Simon'un telmizi olan A. Comte'un dediği gibi devletin bütün manasıyla vazifei asliyesinde muhteşem bir istifasını teşkil eder.

19'uncu asrın nihayetlerine doğru meşhur Alman iktisatçıları Roscher Kniess, Adolphe Wagner ve sairenin sayesinde ki bugünkü devletin asri vazifeleri belli oldu. Bu telâkki ve nazariyeler bugünkü devlete, dün şüphe ve tasavvur etmediği vazife ve alakaları yük-

belirdiğini yardım ettiğini görürüz.

İşte Bismark zamanında Alman devleti o zamana kadar hususî şahıslar mülkiyelinde bulunan demiryollarını, tamamen satın alarak devlet malı yapmıştır. Aynı devlet birçok limanları yeniden inşa, bir kısmını tamir etmiş, kanallar, muhtelif mektepler açmıştır. Avrupa'nın bütün diğer devletleri de aşağı yukarı aynı gayreti ve alâka ile fertler ve cemiyetler için çalışmaktadır.

Fransa fertçi olmasına rağmen garptaki demiryolları satın almış yeni limanlar inşa, eskileri tamir etmiş, milli varlığı alâkadar eden her teşebbüsü korumuştur.

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 4

İngiltere gibi fertçiliğin en belli olduğu bir memlekette bile interventyonisme'in önüne geçmek mümkün olamamıştır.

Baldvin'in muhafazakâr hükümeti bu hususta çok ileri giderek Office National d'E-nergie adında büyük kumpanyalarla rekabet yapabilecek bir teşekkül vücuda getirerek halka ucuz elektrik ziyası ve kuvveti temin etmiştir.

İngiltere'deki mesai fırkasının reisi Mak-donald tamamen interventyoniste'tir. Mesai fırkasının gayesi, madenleri, demiryollarını millileştirmek; şehir işlerini, su, ziya, nakliyat ve hidematı ammeye müteallik bütün hususatın belediyeler tarafından tanzim ve idare ettirilmesini istihdaf etmektedir.

Romanya da diğer devletler gibi aynı siyaseti takip etmektedir. İ.C. Bratianu, zamanında bütün demiryollarını satın almıştır. Devlet bizzat Köstence, Kalas, İbaraîl gibi mühim ve büyük limanları inşa ederek Tuna üzerinde birçok iskeleler yapmış, bilûmum iktisadî ve sınaî teşebbüslerle millî müdafaa ve umumî menfaati alâkadar eden bütün müesseselerin İnikti ve inkişafına çalışmakta bulunmuştur.

Romanya millî bankanın teşekkülüne kendi sermayesiyle iştirak etmiş, köylü ve ziraat erbabına ziraat ve sınaat kredileri temin etmiş, halk bankalarının, köy kooperatiflerinin teşekkülünde faal bir amil olmuştur.

Romanya devleti çok iyi yapmıştır, çok iyi yapmaktadır.

Devlet nedir?

Devlet, biz hepimizdir. Biz hepimiz devletiz. Devlet, içimizden herhangi birimizdir. Biz, bütün vücudumuz, ruhumuz, servetimizle devlete aittir. Devletin bizim kuvvet ve şahsiyetlerimizin temerküzünden başka, bir şey olmayan kudret ve kuvveti de bize aittir.

Devlet kuvveti, onu vücuda getiren fertlerin kuvvet ve kudretiyle ölçülür. Devlet camiasındaki fertler zengin ve çalışkan iseler devlet de zengin ve çalışkandır. Bilâkis bu camiadaki fertler fakir ve bedbaht

iseler, devlet de fakir ve bedbahttır.

Devletle, fertler arasında samimî ve mahrem hır münasebet ve alâka vardır. Devletin vazifesi efradı hayat mübadelesinde yalnız bırakmayarak maddî ve manevî alâka ve himayesini göstermektir. Devlet, efradın heyet-i umumiyesinden kazandığı kudret ve kuvveti birer birer veya müştereken yine efradın refah ve saadeti için istimal eder.

Bu, bugünkü asri ve medeni devletlerin siyaseti, vazifesidir.

1926 senesinde Fransız bankası müthiş bir uçurum kenarında idi. Bir İngiliz lirası 240 Franga yükselmişti. Fakat Puan karenin sihirkâr dehası karşısında buhran bertaraf e-dilmiş ve Fransız bankası dünyanın en zengin bir bankası olmuştur.

Bu nasıl oldu?

Fransa devleti millî bankanın ecnebi piyasasında döviz satın almasından mütevellit bütün zararları ödedi, ilk buhran senesi bu muameleden Fransız bankası 700 milyon altın frank ziyana etmiştir ki bunu tamamen devlet deruhte etmiştir.

İşte bu ve buna benzer birçok fedakârlıklar sayesinde Fransız bankası vaziyetini kurtarmış ve Fransız devletini bugünkü haline yükseltmiştir.

Almanya'da husule gelen vekayi de aşağı yukarı böyledir. Alman devletinin kudret ve kuvvetini vücuda getiren alman maliye müesseseleri batı bir buhran geçirirken alman devleti onların yardımına koşmak mecburiyetinde kaldı. Bu suretle buhrandan muztarip bankalar malî müesseseler için tamam 483 milyon altın mark sarf etti (aşağı yukarı 250 milyon Türk lirası) diğer taraftan Alman devleti bankaların memleket dahilindeki ve haricindeki vaziyetini takviye kredisini temin etmek gayesiyle bu gibi müesseselerin alacaklılarına karşı lazım gelen teminatı vererek kefilliğini ilân etti. Buna mukabil Alman devleti yalnız kendi hazinesi için değil, fakat bütün Alman

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 5

iktisadiyatı namına bir moratoryum elde etmeye muvaffak oldu...

Faşist İtalya'da da aynı şeyi görmeyecek miyiz?

Musolini sınaat âleminin kızılâşan demirlerini kara bir renge boyamış, ziraî, iktisadî bütün teşebbüslere millî bir seciye vermiştir.

Bütün memlekete aç bir kurt gibi saldırmak üzere bulunan komünizmin suratına kara bir çamur yapıştırmış, millî iktisadî, içtimaî nizamı tanzim ve himaye etmiştir. 1921-1922 senelerinde İtalya'nın vaziyetini pek âlâ hatırlayabiliyoruz. Bu senelerde İtalya bolşevikliğin tesir ve nüfuzu altında kıvrılmakta, onun amansız pençeni altında ezilmekte idi. İşte yalnız devletin alâka ve müdahalesi neticesidir ki bugün memleket siyasî ve içtimaî anarşiden, iktisadî bulhurlardan kurtulmuş, muntazam neşvünemaya müsteit bir memleket halini almıştır.

1921-1922 senelerinde İtalya'da devlet alâka ve müdahalesi vaki olmasaydı bugün Avrupa'yı altından fitilleyen bir bombalayan kemiren bir mikroba malik bulunacaktık. Faşizmsiz İtalya, devletler haritasından silinecekti.

Bugün medenî memleketler arasında hiç bir devlet yoktur ki ferdin ve müesseselerin mustar kaldığı zamanlarda onların yardımına yetişmemiş bulunsun. Bu, devletin vazifesi, bizzat varlığının icaplarındandır. Çünkü devletler ancak fert ve müesseselerin yaşamalarıyla kaim olabilirler.

Fakat devletin, fert ve müesseselerin yardımına gelmesi buhranlı zamanlarda, mustar buldukları vakitte vaki olur. Tabii zamanlarda fert ve müesseseler sınaî ve iktisadî teşebbüslerde kendi sermaye ve kendi kuvvet ve kudretlerini istimal ederek bundan doğan neticelere kayıtsız ve şartsız sahip olmaktadır.

Fert ve müesseseler ancak mustar ve muhtaç kaldıkları zaman devletin yardım ve alâkasını isteyeceklerdir.

Devlet, bütün bu fertler ve müesseseler fevkinde bulunup onlar arasındaki münasebatı tanzim, müsavâtı temin ve amme menfaati mevzubahis olduğu zaman bütün kuvvetini sarf edecektir.

Devletin ticaret yapması, bilhassa fert ve müesseselerle bu hususta rekabete geçmesi asla tecviz olunamaz. Çünkü, devlet karşısında fertlerin mukavemeti imkânsızdır. Bu gibi mücadelelerde devletin fertlere karşı kullanacağı silâhlar gayri meşrudur. Bütün bu silâhlar fertlerden alınmıştır onlardandır.

Bolşeviklerin, devletin ticaret yapması, iktisadî ve sınaî teşebbüslerin devlet tarafından idare edilmesi şeklindeki iddiasına gelince, diyebiliriz ki, bugünkü cemiyetlerde, devletin bizzat sosyalizmde olduğu gibi iktisadî, sınaî ve içtimaî mesuliyetleri tamamen deruhte etmiş doğru değildir. Bugünkü içtimaî nizamı değiştirmekte mana yoktur. Devlet, fert ve cemiyetlere onlardan ayrı olarak faydalı ve hayırlı olmaktadır.

(Bitmedi)

Milli Bütçe

Devlet Bütçesi millet Bütçesine uymalıdır. Bütçemiz, Cumhuriyet inkılâbından mütevazın bir şekil almış ve her seneki devlet sarfiyatı, halkımızın verimine göre ayarlanmıştır. Şüphesiz, bu bizim için büyük bir

hamle ve büyük bir muvaffakiyettir.

Osmanlı Devleti idaresindeki bütçelerimizin açığını haricî istikrazlarla kapardık. Avrupa bankerlerine yüksek faizler tediye etmek, maliyecilerimiz için en mu

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 6

vaffakiyetli bir hedef ve gaye idi. O günlerde biri çıkıp da halkın verimine göre bütçe yapınız deseydi, birçokları bir şey anlamayarak aptal aptal bakacak diğer bir kısım da yaygaraya bağliyerek bunun imkânsızlığından bahsedecekti.

Devlet ve milletimizin iktisadî intihan demek olan o günlerden ve o günlerin Osmanlı kafasından çok uzaktayız. Fakat henüz iktisadi şeniyetlere hakiki kıymetlerini ve cevaplarını veremiyoruz.

Bugünün iktisadî vaziyet ve telekkilerine göre bugünkü bütçelerimizin de esas tutumunu deęiřtirmek ve derinleřtirmek lâzım-

kirlik alâmatleri görölünce bu noktaya daha fazla kıymet ve ehemmiyet vermek lâzımdır. Aksi takdirde iktisadî bünye kendi kendini yemeye başlar. Devlet Bütçesinin ilk zamanlarda millî serveti azaltmaya ve nihayet halkın iliklerini kemirmeye başlamasını mucip olur. Bu tam manasıyla bir kendini yemezdir. Bütçenin milli ve iktisadî Bünyeyi ve nihayet kendi kendisini yemesi ve harap etmesi demektir.

Bu bir intihar olmasa bile her halde bir müzmin zehirlenmedir.

Gel be dilber zevk edelim,
Orda yalnız ne yatarsın?
Acı şarap kadehime
Dudağından bal katarsın.

Kızlar bana bakarsa da,
Yasemen, gül kokarsa da,
Yarın gönül bıkarsa da.
Bugün bana sen yetersin.

Dudakların: o ne meydır!
Bu sendeki nice huydur?
Gönlüm nişan, kaşın yaydır,
Kirpiğınle ok atarsın.

Dersem sana: «sevişelim!»
Dersin: Hayır, konuşalım!»
Desem: «Kız gel öpüşelim!»
O dem hemen kaş çatarsın.

Yarın bir savaş olursa,
Meydanda kan, baş olursa,
«Atsız»a bir iş olursa
Kız yine sen yas tutarsın...

Atsız

dır. Her yılki bütçemizin en hakiki ve en kıymetli esası o yıldaki haricî satışlarımızın yekûnu olabilir. Bir halk hükümetinde devlet sermayesi ve devlet bütçesi millet sermayesi ve millet bütçesiyle kaynaşmış demektir. Şu halde devlet bütçesinin sevk ve idaresinde güdülecek esas millet bütçesinin bilançosudur.

Milletimizin bu yıl hariçten kesesine giren para ne ise, devletimizin o yıldaki masrafı bu yekûnu geçmemelidir.

Bunun haricinde hareket eder ve memleketin ihracatından fazla bütçe sarfiyatı yaparsak bu halkımızın müterakim sevetini veya son habbelerini harcamakta olduğumuzu gösterir. Bilhassa halkta fa-

Bütçemiz milletimizin yıllık satış bilançosuna uygun olacak ve millî iktisadımızın yorganına göre ayağını uzatacaktır.

Bütçemizin tanzim ve tahsilinde millî ruhiyatımıza temas eden mühim bir noktayı da göz önünde tutmak lâzımdır.

Bu bakımdan da köylülerimizi iyi tanımak ve dertlerini yakından tatmak lâzımdır. Her millet vergilere ve bütçe tahsilâtına karşı büyük, küçük ve az çok bir irkilme gösterir. Bu ferdin cemiyete karşı olan hodbinliğinden doğar. Bu noktada içtimai sevkitebî ferdî menfaat arzuları ve ihtirasları ile karşılaşıır. Nihayet cemiyetin nizamını ve disiplinini temin eden kanun kuvveti bu ferdî hodbinliğin karşısına çıkar. İradesini yener ve alacağını alır.

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 7

Millet ve cemiyet yolunda en verimli millet Türk milletidir. Başka milletler içinde büyük yaygaralar uyandıran en küçük zararlar Türk milleti için de sessiz ve sadasız geçer.

İktisadî zaruretleri ve zararları Devletine yüklemekten ziyade kendi üstüne alır veya almak mecburiyetinde kalır.

Türk milleti için vergi borcunu ödeyememek, namus borcunu ödeyememek kadar acı ve ağırdır. Tahsildara boş ceplerini göstermekten utanır. Fakirliği ve parasızlığı ayıp sayar borçla da olsa devlete karşı olan borcunu öder. Bu da mümkün olmazsa vergi tahsili yolunda ucuz pahalı satılan mallarının babında boynunu bükür.

Fertlere ve devlete olan borçlarını ödemek için uzun seferlere çıkar köyünü ve obasını bırakır. Didinerek çarpışarak en kötü şeraitte iktisadî vaziyetine düzeltir ve ilk fırsatta köyüne çiftinin başına döner.

Borç yüzünden hapis olmaktan ise muhacir olup didinmeyi ve borçlarını bir namus borcu gibi ödemeyi cana minnet sayar.

İşte devlet bütçemizin hesabında bu noktaya lâyük olduğu millî ve hayatî kıymeti vermek lâzımdır.

Fransız köylüsünün verimi vergisi ile belli olabilir. Çünkü parasını her şeyin üstünde tutar, zarar başladığı gün, yaygaralar ve parti hareketleri de beraber başlar. Bizde bile münevverlerimizle halkımız arasında fark vardır. Ayda en aşağı 100 lira alan bir memurumuz bile kazanç ve buhran vergilerini öderken yüzünü ekşitir ve hoşuna gitmediğini belli eder. Fakat ayda 30 Lira bile kazan-

mayan nice halkımız vardır ki aynı veya buna benzer vergileri sakın bir tevek külle öder.

Netice olarak söylemek istediklerimiz şunlardır ;

Halkımız milletine ve Devletine karşı en cömert olan halktır. Hatta yeryüzünde onun bir eşi daha yoktur. Varlığa darlık olmaz der verir. Darlığa yokluk olmaz der verir. Vergilerden en çok şikâyet edenler vergi verebilecek kadar geliri olanlardır. Servetinden değil fakrinden, gelirinden ziyade dışından ve tırnağından arttırarak vergi veren millet Türk millettir.

Şu halde bütçelerimizde ve devlet sarfiyatının tanzim ve idaresinde bu nokta üze-rinde bilhassa durmak lâzımdır. Yıllardan beri müzmin bir şekilde devam eden haricî ticaret muvazenemizdeki açığa rağmen halkımızın vergilerini vermesinin sırrı buradadır. Fakat bunun da bir haddi ve bir sonu olacağını ve halkın cömertliğine fazla dayanmanın neticede yine halkın ve devletin zararını olacağını hatırlatmaya lüzum yoktur.

Türkiye bütçesinde bu noktaya kıymet vermek için bundan önceki şeniyete kıymet vermek ve her yılki bütçemizi her yılki haricî satışıımızdan fazla yapmamak yine devletimizin yine milletimizin ve yine bütçemizin ve nihayet millî istikbal ve iktisadî kurtuluşumuzun menfaati icabıdır.

Bütçeler halkın maişeti ve halkın refahı ile değil, halkın serveti ile beslenirler. Böyle beslenirlerse çabuk büyür, çabuk kuvvetlenir ve çabuk yükselirler.

Fehmi Ragıp

Arkadaş! Yabancı millete beş kuruş vermek, yarın cephede göğüs göğüse çarpışacağın düşmanın eline bir kurşun vermektir. Bu kurşun senin, senin değilse kardeşinin, kardeşinin değilse arkadaşının, arkadaşının değilse bir ırkdaşının göğsünü delecektir. Arkadaş! Tetik davran! Buna sebep olma ve atalarının sözünü unutma ki: Su uyur, düşman uyumaz...

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 8

Hemşin Manileri (*)

Toplayan: Hemşinli Tevfik

Türküyü sıra ile
Söyle şâirum söyle
Türkü soylemeyince
Dert tukenur mi boyle

Şu meşenun gürgeni
Havalıdur havalı
Çobanım âdetidur
Dertli çalar qavali

Yol ustina mezarum
Her geçen sorar beni
Tenum da topraq olsun
Çimenum bekler seni

Qarşıya çıraç yanar
Çıraç ne iraq yanar
Sevdaluq şerbetini
İçduççe yürek yanar

Eminem gider misen
Ben de gelecek miyim
Baa [1] ki gelme dersen
Ya ben ölecek miyim

Eminem bir şey deyim
Deyim ama darılma
O gavurun oğluna
Qoca diye sarılma

Cebumden çıkarayım
Oquyalım fermanı
Dağun ardında qaldı
Dizlerumun dermanı

[*] Hemşin Rize vilâyetinin Pazar kazasınatâbi bir
nahiyedir.

[1] Rana.

Giderum yolum budur
Başuma zulum budur
Sevdum da alamadum
Ecelsuz olum budur

Atı tutabilecen
Tut ki binebilecen
Öyle sevde edeki
Sonra alabilecen

Ey ince uzun yollar
Yar yara uzum yollar
Benum divane yârım
Mektubu gizli yollar

Dut ağacı dut verur
Yaprağını qıt verur
Qız küçüq oğlan büyüq
Sarılması tat verur

Mendil aldum terekten
Bir yar sevdum yürekten
Ne idi ki severdum
Ölüyorum meraqten

Sar beluna beluna
Qaytanı yedi kere
Çoq da güzel deyildun
Sevdum seni bir kere

Bağçeye quzu girdi
Bir deyil yüzü girdi
Sevduğum aramıza
Düşmanun sözi girdi

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memleketter için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 9

Onlara!

Türk, kendi türesinden başka hiç bir nizama esir olamaz

**"Bu yazıyı, Hâkimiyeti Milliye gazetesinin iç
sütunlarında mevzie girip ateşe başlayan
gönüllülere ithaf ediyoruz."**

Musa, İsa, Muhammet ve bütün din adamları, dünyadaki bütün beşeri hâdiseleri din gözüyle görmüşler, bu gözle tanıtmışlar, hakikata ve Allaha ancak bu yolla verileceğini söylemişler, dünya üzerinde büyük hâdiselere;

inkılâplara, istilâlara ve nihayet büyük muharebelere sebep olmuşlar, pek sever gördükleri zavallı ve kimsesiz olan halkı birbirine kırdırmalardı. Bunlara göre her şey dinî ve ilâhî idi.

Mucizeler ve peygamberler devri geçti. Şairler ve filozoflar devri geldi. Lamark ve Darwin beşeriyeti bir hayvan nevi gibi gösterdiler. Hayvanlar silsilesi içinde bir sınıf olan insanlığı ve onun bütün dinamik hâdiselerini hayvanlık şevki tabiiileriyle izah ettiler. Bu fikir modası dünyayı istilâ etti. Her şey yaşamak için öldürmek formülü ile izaha başlandı.

Ogüst Komt pozitivistliği ortaya attı. Fizyokratlar türedi. Bir moda daha. Karl Marks atlı bir vatansız Yahudi çıktı. Almanya'da doğdu. İngiltere'de tetkik yaptı. Fransa'da kitap bastırdı. Her şeyi proleteryanın ıstırabı ile izaha kalktı.

Kanunlar keşfetti. Mucizeler devri geçmesine rağmen bir sürü kehanetlerde bulundu çıktı gitti.

Dürkбайn yetiştirdi. Her hâdiseye içtimaîdir dedi. İçtimai gârizeden bahsetti. Artık o kadar ki, bir isteri aksesi ile kendini pencereden atan hizmetçi kızların bu hareketleri bile içtimaî bir hâdiseye olarak izaha kalkı-

şıldı. Viyana'da Fröyd atlı bir tıp doktoru türedi. Her şey cinsî sevki tabiiilerden ve cinsî ihtibaslardan doğar dedi. Rüyalarımızı bile bunlarla tefsir etti. Siyasi bir fırka liderinin enerjik hamlelerinden tutunuz da cephelelerde zaferler kazanan kumandanların cehdine, meme almak için ağzını açan bir süt çocuğunun en basit mimiklerine kadar her şeyi şehvetle ve cinsî ihtibasla, husyelerin ve mebyızların ifrazı ile izah yolunu tuttu.

Bu arada bu kodaman fikirlere göre cılız kalmış neler var? İşte Güstav Löbon beşerî hâdiseleri, cemiyetlerin ruhiyatı ile ispat yolundadır. İşte Spenser, Darwin'in nazariyatını cemiyetlere tatbik sevdasındadır. Ve işte Lenin, Marks'ın nazariyatını genişletirken daraltarak bize bir iktisadi cemiyet nizamı çıkarma yolundadır. Eski Yunandan beri gelip geçmiş daha bir sürü peygamber taslağı var. Onların hepsi bir parça hakikatin üstüne tonlarla yalan kattılar. Müspet bir iş yapmadılar bol bol haykırdılar. Fakat bunların arasında yetişen asıl cins adamların yalan dolanlı davaları ve yaygaralı iddiaları yoktur. Kalbimizi bulup bize gösteren Harvey, kalplerinizi bana veriniz demedi. Tepemizdeki elektrik Ampulünü yakan Edison, ben sizi tenvir edeceğim peşimden geliniz demiyor. Hepimizi kırıp geçiren salgınların mikroplarını bulduran ve bizi büyük belâlardan kurtaran Pastör ben sizin halâskârınızım demedi. Bizi kuduzdan kurtardı, fakat kuduz fikirleri yaymakla uğraşmadı. İşte dünyanın döndüğünü isbat ettiği için zu-

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memleketter için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 10

lüm gören Galile, işte kimyaya ve onun neticelerinden biri olan bugünkü medeniyeti kuran Lavazye kuduz fikir istilâlarının ortasında kaldı ve asıldı. Bunlar ve ve bunun gibi daha birçokları dünyanın içtimaî tarihî, iktisadi ilh.. seyrini değiştirdiler. Düşündüler, yaptılar, fakat hiç bir zaman peygamberlik ve müritlik davasına kalkmadılar.

Halbuki, öncekiler öyle mi? Musa'dan bugüne kadar gelip giden büyük yalancıların hepsi, az çok fasılalarla birbirlerini kopya ettiler. Hepsi zekâlarının adeseşi nisbetinde işi büyüttü. Hepsi beyinlerinden çıkan mevcelerin kilovatındaki kuvvet nisbetinde davalarını yaydılar.

Cereyanlar, küçük cisimleri ve tozları çabuk cezbederler. Ne cüce kafalar bu şerareli fikirlerin cazibesine kapılmadı. Ne kavgalar ve ne kanlar bu yolda dökülmedi. Her ağızdan birkaç ton yalanla birkaç gram hakikat çıkıyor herkes benim söylediğim doğrudur, bunu yapınız diye haykırıyordu. Fakat dünyada basit, tek ve misilsiz bir şey olmayacağını, her şeyin mürekkep olduğunu, en basit görünen hakikatlerin bile her cinsten birer parça hakikatten yapılmış olduğunu kimse dinlemedi. Tek görünen kuvvetlerin bile Birçok ayrı kuvvetlerin muhassalasından ibaret olduğunu hiç bir büyük yalancı itiraf etmedi. Çünkü bunların hepsinde ve bu yolda yaygara yapanların cümlesinde birer peygamberlik sevdası vardır.

Her şeye rağmen, ölüm ve doğum gibi en tabii hâdiseler önünde ve tabiatın karşısında cılız, sefil ve kısır kalan büyük yalancılar milletlerin doğuşunu ve ölüsünü izaha kalktılar. Akıllarının yetmediği, muhakemelerinin artık ilerleyemediği son noktaları gaye, nihayet ve hakikat diye göster-di-ler. Her şeyi tek başlarına ve bir kiloluk beyinleriyle izaha yeltendiler. En yüksek bir kafanın, aynı şeraitte ve aynı vasatta yetişmiş normal üç kafadan daha yüksek olamayacağını söylemek ve peygamberlik-

ten vazgeçmek işlerine gelmedi.

İşte memleketimizde de bu yalancı peygamberlerin yaygaralı fikirlerinden biri hortlamaktadır. Dünyada yeniyim diye tellenip pullanıp ortaya çıkan her fikir sistemi gibi bunun da yalnız dekoru yenidir.

Her şey iktisadîdir diyorlar. Netekim Dürkbaym da her şey içtimaîdir, Fröyd, her şey cinsîdir, Spenser her şey Fizyolojiktir diyor. Hiç bir şey bunların yalnız biri ile izah edilemez. Her şeyde, bunlar ve bunlar gibi birçok şeyden birer parça vardır.

Mikropları malûm olan ve gözle görülen hastalıkların meydana çıkma sebepleri bile yalnız bu mikroplarla izah edilemezken, bunlar tarihî, içtimaî, dinî, ruhî bütün büyük hâdiseleri ve inkılâpları bile tek sebebe irca ve onunla ilmi? müdellel? ve müsbet? bir şekilde izah ediyorlar. O Yahudi peygamberin bu genç evliyasına ve Moskova'nın Marksist tekyelerinde bol bol icazet verilen bu müritlerine sunu da söyleyelim.

Eğer her şey iktisadî sebep ve saiklerle olsaydı, Hâkimiyeti Milliye gazetesi sütunlarından teşkilâtı esasiye kanunumuza ateş açan efendilerin dahi iktisadî menfaatler uğrunda ve yolunda hareket ettiklerini kabul etmek lâzım gelirdi. Fakat biz, sizin davanızın tek başına ve her şeyi ispat eden bir hakikat olduğuna inanmadığımız için sizi birer gönüllü âşık olarak kabul ediyor ve gözünün, başka bir şey görmemesini tabii telakki ediyoruz.

Ancak, din propagandası yasak olan bu memlekette dininizi yaymaya uğraşmayınız. Duyuyor, anlıyor, görüyor son sözlerinizin ne olacağını seziyoruz. Bu memlekette halkın sesini duyurmak için kurulan Türk Parlamentosunu ve henüz meydana gelmekte bulunan Türk Demokrasisi gibi bir süt çocuğunu boğmaya ve boğdurmaya kalkmayınız...

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 11

Sizi takdir ediyoruz. Tabiiyeniz çok güzel. Halk cahil ve şursuz bir küttedir. Bu kütleleri bir zümre idare eder. Fakat o zümrenin de esaslan yalnız iktisadi olmalıdır. Hiç kimseye danışmadan ve sormadan sizin, yâni kırmızı yakalı değil, kızıl kafalı Erkânı-harplerin dediğini yapmalıdır. Çünkü inkılâbın akışı durmamıştır. Şu halde yeni maceralara atılabilir ve sizin istediğiniz kalıba dökülebiliriz.

Efendiler, bu topunuzun bile bir manga dolduramayacağı kuvvetle milli hâkimiyet sütunlarını siper ederek çaptan düşmüş Rus tüfekleri ile ateş etmekten vazgeçiniz. Bu kara ve ıstıraplı günlerde Gazinin ve onun kurduğu rejimin etrafında bir kafa ve bir kalp gibi toplanan bu millete ayrılık kundakları sokmayınız. Bizi kendinizden soğutmayınız.

Silahınız Türk muaddeli cephaneniz Türk kurşunu olsun ve bu silâhları Ankaranın göbeğinde henüz doğan Türk demokrasisine değil sizi yetiştiren ve propaganda fabrikaları ile meşhur olan memleket de dahil olduğu halde bu rejimi ve bu Cumhuriyeti bir türlü hoş görmeyen ve kendi kafamızla değil onların arzulan ile yürümemizi isteyen yabancılara çeviriniz.

Efendiler.. Sizi huşu ile sükute davet ediyoruz.

Türk istiklâl harbini de sadece iktisadi sebeplerle izaha kalkmayınız. Ayvalıkta ilk ateşi açan kaymakam Ali'yi, Samsun'a bir idealle ayak basan Gazi'yi, Aydından Yunanı kaçırarak Yürük Ali'yi iktisadî sebeplerin birer gölge hâdisesi mevkiine düşürmeyiniz.

Türk milletinin verasetinde ve asaletinde yaşayan tabii, içtimai, iktisadî, millî ve hat-ta dinî ilh. kıymetleri ve faziletleri hiçe saymayınız.

Efendiler, içinizde yaşayan mukaddes bir kıymet varsa çok hürmet ettiğiniz peygamberinize inanmanın aşkını tattınızsa göynümüzdeki mukaddes şeyleri yıkmaya kalkmayınız. Asırlardan beri varını yoğunu devletine ve istiklâline vermekten çekinmeyen Türk milletini ağzı dili bağlı bir esir ve ecir mevkiine düşürecek plânlarla uğraşmayınız.

Millî Hâkimiyet gazetesinden, Türk milletine, onun hürriyetine, inkılâbına ve bugünkü rejimine titiz bir milliyet perver ruhu ile sahip ve hâkim olmasını bekler ve isteriz.

M. Emin

İş Hayatında Kadın

İlk defa umumî harp, onu takiben hayat pahalılığı, Türk kadınının müstehlik vaziyetten müstahsil vasiyete geçmesini mucip oldu. Bu cebrî tahavvül, kadınlığın bir devirden yeni bir devire, kapalı bir harem ve kafes hayatından hür ve açık bir sahaya geçmesinin dönümü idi. İlk kadın inkılâbının bu ilk hatveleri pek mütereddit pek şaşkın, pek idaresiz olduğu için bunda hem kendileri, hem biz erkekler çok şaşırдық.

Onların gençleri birdenbire ne oldum delisine, genç erkekler ise mal bulmuş mağribiye döndüler. Ve bittabi, pek çok dedikodulu bir

münakaşa, çok gürültülü ve hatta kanlı bıçaklı vakalar oldu.

Örf ve âdet, an'ane ve eski telâkkilere pek mugayir görülen bir yenilikler pek tabii idi. ki önce böyle karşılanacak ve bu çalışma pek dar bir muhite inhisar edecekti. Netekim de böyle oldu.

Fakat asrın ve hayatın icabatı olarak, kadının bu ilk korkak adımlarını cesaretli ve metin hatveler ve hatta koşuşmalar, süratli ve baş döndürücü bir yarış takip edecekti. Her iki cins bu hayat stadında

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memleketter için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 12

büyük ve ebedî bir yaşa geçecekti. Bunu o zamanlardan hissedenden biz erkeklerden bir kısmı, iş hayatında hiç rakip, görmemeye ye kolayca ekmeğini kazanmaya müsabakasız, gayretsiz, heyecansız para çekmeye alışmış olduğu için bu neticeden korktu.. Fakat bu noktai nazari gizleyerek bir aciz ve meskenetle eski kara kafalı, kara düşünceli muarızlara iştirak etti ve:

— Günahdır, dediler, ırza, namusa şeriata uymaz.

Bu siyah ve korkunç kararlarla bir çok çırpındılar. Lâkin neye yarardı; artık ok yaydan kurtulmuş, ilk hamle yapılmış, ilk darbe vurulmuştu.

İşte on beş on altı seneden fazladır, hayata atılan kadın kendini, hissini, ihtirasını çabuk, uyanıklıkla toplayarak benliğini, iradesini eline aldı. Bu küçük iş tarihinde baş döndüren sür'atli adımlarla ilerledi. Bizim yüzlerce seneden gelen sayımızla elde et-tiğimiz neticeyi pek az bir farkla elde etti.

Bugün her yolda, her izde, her sahada bizimle omuz omuza yürüyen, birçoğunda fersah fersah geçen kadınlığımızla ne kadar iftihar etsek hakkımızdır.

Ancak, asıl temas etmek istediğim şu noktadadır: Türk kadınlığı inkılâp yolunda müthiş bir sur'atle asrın sür'at ve terakki asrı olduğunu göstererek ilerler ve cinsiyetle resmîyeti, hususiyetle vazifeyi yek diğerinden tefrik edici bir asrı terbiyeye ulaştırken -maatteessüf- erkekler hâlâ kaplumbağa kararıyla bu sür'at asrının inkılâpçı kadınlığı yatanda afyonlu şark kafalarıyla ağızları salyalı, gözleri haris bir ateş veya süzgülün bir donukluk içinde seyirci vaziyettedirler. Bunu gören bilen bir muhitte, bu çalışma sahasında hâlâ kadın işçiye karşı garip ve çirkin bir muamele tarzı vardır.

Onlara, bir kadın işçiden ziyade, daha başka bir nazarla bakan gözler kapanmamıştır. Seneler hâlâ bu gözlere tokdoyum olmuş bir sükûn vermemiştir. Eratı aynı masa arkadaşı iş

arkadaşı, vazife arkadaşı nazarıyla bakılamamaktadır. Araştırılırsa, veya şöyle bir bakışta bile görülür ve hissedilebilir ki; her işçi kadın cinsiyetinden dolayı bir tehlike karşısındadır. Pek müstesna yaradılıştta, pek çetin bir terbiyede, pek yalçın bir müdafaada bulunan cüz'i bir kısmı şöyle bir kenara bırakıldıktan sonra ekseriyeti, bir maniaya, bir haile çarpmak korkusu içinde çalışırlar.

Zavallı işçi kadın. Bir muhitine emniyet ve itimat edemez. Bunda kendisinin vesvesesi değil, asıl o muhitteki erkekler hâl ve hareketleri, manalı nazarları, en küçük bir fırsattan istifade ederek imalarla, telmihlerle olsun söz tecavüzleriyle amil olurlar.

Öyle yerler, öyle çalışma yerleri görülür ki, buralarda her ay kadın işçi değişir. Bunun içyüzü aranacak olursa çok feci hakikatlerle karşılaşılır ve insanın yüreği sızlar. Bu gibi hususî müesseselerden tutunuz da her hangi bir kadın işçi bulunan her yerde aynı acı facialar gizli gizli döner durur ve o zavallı işçinin daima nikbeti, kadınlığı olur. Ve hilkatzen zayıf, müşfik ve merhametkâr oluşu...

Bu her zaman, her yerde, her köşede böyledir, ve bundan kadınlık zerre kadar mesul değildir. Çünkü:

Erkeklerimizde hâlâ yirminci asrın ruh ve his terbiyesi yapılmamış, asılanamamıştır. İhtiraslarımızın önünde irademizin zafiyeti, vicdanımızın körleşmesi bir emri kâfidir.

Kadının açılması, hayata atılması senelerden beri aramızda yaşaması bile bu kuduz illetini susturamamış dindirenlemistir. Bunu biz, biraz da kendilerimize, ruhumuzu terbiye, sinirlerimizi ve irademizî terbiye ile yapabilecek iken bilâkis teşdidi cihetine giderek her fırsatta kadınlığın en ince en hassas noktalarını gıcıklayarak hırslarını intibaha davet ederiz.

Artık yetişir, artık kâfidir efendiler. Her Türk kadını, her Türk kıza bugün memleketin bir servetidir. Maddeten.

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 13

ve manen millete bir küçük varlık olsun getiren bu kadın, yarın da ve belki de bugün bile bir Türk yuvasının anası ve babasıdır. Bir kadına el uzatırken değil fena bir niyetle bakarken bile geride bir Türk evine bir Türk yuvasına suikast yaptığımızı düşünerek vicdanen titremeliyiz.

Artık hislerimizi terbiye, irademizi takviye, insanlığımızı tenmiye etmeliyiz. Yanımızda çalışan ve her zaman bize bir mevki ayıran kadına biz de hürmetkâr bir yer ayıralım kalplerimizde. En küçük müsaadesinde yardım etmek için bize koşan, bir teşekkür bile beklemeden işlerimize muavenet eden mütebessim bir yüzle bize şefkat ve muhabbet gösteren o kadına karşı fena nazarla bakarak yardımından, tebessümünden manalar bin fesatlıklar çıkarmaktan vazgeçelim. O, kadınlığa has bir ülvüvücenap ve şefkatle, bilinmez, duyulmaz ince hislerle bunları yaparken biz hemen, kalbe, sinire ait bir imaya hamletmeyelim. Bu bir seciyesizlik oluyor.

İş hayatında bir işçi için bunlar bir liyakatsizlik gibi telâkki olunmadıkça, bu gibilere umumî bir nefret beslenmedikçe, işlerinden atılmadıkça, muhitin böyle bir yardımını görmeyen kadın, kadınlığına piş-

man ve hilkate karşı daima sitemkâr kalacaktır.

Esasen, erkekliğin bu gibi hâlleridir ki birçok kadınlarımızı da asrın terakkiyatından ve tekemmülâtından mahrum bırakıyor. Zira erkeklerimizden korkan yine birçok erkeklerimiz vardır ki, kendilerine ait kadınlarına, taallukatına hâlâ harem hayatı yaşatıyor belki de daha beter bir şekle sokuyorlar.

Bunların adedi düşünülüşü kadar mahdut değildir. Bilâkis büyük bir yekûn tutar. Hatta bunların içinde teessüflerle söylüyorum millet mekteplerine göndermeye gitmeye korkan aile babaları, aile kadınları vardır ki bu pek acı bir neticedir.

Yeter artık efendiler, kâfidir artık. Sinirlerimize hâkim olamazsak, bir gün yalnız birkaç erkekle birkaç kadını değil, bütün bir milleti ahlâki bir gangren saracak ve koca bir tarih koca bir millet sinirlerine kurban gidecek.

Biz erkekler, öğrenmeli ve hiçbir zaman unutmamalıyız ki; Her yerin bir zevki olduğu gibi, her zevkin de bir yeri vardır.

Dâniş Remzi

"Dertli" ve "Şem'i"ye Dair

"Atsız Mecmua"nın sekizinci sayısında "Dertli ve Sem'inin basılmamış şiirleri" adıyla bir makale neşrettim. Sonradan elime geçen yeni bir çünkü tetkik ve istinsah ederken "Şem'i"ye ait parçalar arasında bu şairin bir de na'tına tesadüf ettim. Aynen neşrediyorum:

Na't-i şerif-i Hafız Şem'i

Bâ'is-i xalq-i cihansın yâ şefi' ül-müznibîn[*]
Rehnümâ-yi ins ü cansın yâ şefi' ül-müznî-bîn
Zât-i pâkinle şerefyâb oldu maxlûqât beb

[*] Müznip, suçlu demektir.

Mefxar-i kevn ü mekânsın yâşefî'ül müznibîn
Fîkr-i vech-i tâbnâkinle ümem lebrîz-î şevq
Sen sefâ-baxş-i cenansın yâ şefi' ül-müznibîn
Menba'-i ilm ü hayasın, menba-i lütfü atâ
Melce'-i bîçâregânsın yâ şefi' ül-müznibîn
Âsitân-i şefaatinde vâyedâr et "Şem'i"yi
Destgir-i âsiyânsın yâ şefi' ül-müznibîn

Bu arada, yine aynı makalede "Dertli"ye ait neşrettiğim üç şiirden iki ve üç numaralı olanlara da tesadüf ettim. İki numaralı şiirin yeni bulduğum şekli Öncekine göre oldukça düzgün olduğundan aynen neşrediyorum:

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 14

Elâ gözlerini sevdiğim dilber
Güzeller cefâdan niçün usanmaz
Ne cefâdan qâçar ne de rahm eyler
Haqdan hayâ edüb quldan utanmaz

Düşüb gam-ı hirc berbâd olanda
Bülbül gibi işim feryâd olanda
Bir çeşm-i şîrîn Ferhâd olanda
Figanı âhına dağlar dayanmaz

Himmet etsün Mûsâ aleyhisselâm
Bu aşkı sevdâyı ben nasıl kesem
"Dertli" yâr yoluna can verir desem
Gelse mezarıma görse inanmaz

Üç numaralı şiirin yeni bulduğum şekli pek az farklı ve
evvelki gibi bozuktur. Esasen ben bu şiirin Dertli'ye ait ol
masından şüpheliyim. Fakat çönkte Dertli'ye ait olarak
gösterildiğinden ben de Dertli'ye ait olarak ortaya
koyuyorum:

Söküldü aşkımın bendi yine bayram günleri
Çoq olur dilberin fendi yine bayram günleri
Âşıqa âlemde bundan ziyâde mihnet var mıdır
Merhabaya gelse dilber kendi bayram günleri
Görenler âşiq olurdu sana bin bir cân ile
Tahammül getürdüm buna düşündüm iz'an ile
Farqı yoqdur mahubların âteş-i suzân ile
Ey âşıqlar ey hâyifler yandı bayram günleri
Küşe-i vahdetden taşra seyre çıqmayım meğer
Sabr eder görmez ise anların yüzünü eğer
Kimi beyaz kimi yeşil kimi de allar giyer
Nice mecnûn olmayayım zinde bayram günleri
Toquz tekbir ile namaz qılınır olmaz celîl
Sıdık ile mevlâ desen muradın verir ol celîl
Yâ Muhammed Mustafâ ol dediğin dergeh celil
Xatîb minberden aşığı indi bayram günleri
Şöyle bir rind-i cihandır sevdiğim gayet arif
Sahnur nâz ü şiveyle giyinmiş gördüm zarif
Ey "Dertli".. bîçâren dedi eyyâm-ı şerif
Destini destime dilber sundu bayram günleri

M. Şakir

Hayaliniz bağlı mı kaldırımın taşına.
Kaldırım topalları ?
Adınız mı yazdık Kaldırımın başına,
Kaldırım topalları?

Mecnun çölde aradı izlerini Leylânın
Özü gözünde yansın sizi aramayanın.
Anne! anne! diye siz Leylânızı da anın
Kaldırım topalları...

Meryemin aşkı gibi sır mı sizin aşkınız!
Babasız İsa gibi siz babasız mısınız?
Yosunladı toprağı akıp giden yaşımız.
Kaldırım topalları.

Yaşar Zeki

Uzak ufuklardan koşan dalgalar
Sahile çarpınca kırılır, ağlar.
Bu sestem uyanan deniz çocuğu
Sularda gömülü esrara dalar.

Günlerce durmadan koşar, dolaşır,
Hayatı kazanmak için uğraşır;
Sisli ufuklara güneş ulaşır,
O yine sularda esrara dalar.

Bir gün gelir, anlar hayat ne demek;
Ne içindir acap bu kadar emek?
«Beyhude sularla ömür kemirmek»
Diyerek Karanlık esrara dalar

A. Fethi

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 15

"Atsız Mecmua"nın sekizinci sayısında halkiyat mütetebbilerinden M. Şakir Bey Dertli'nin edebiyat alemince henüz malum olmayan üç şiirini neşretmişlerdir. Hakkında giyabi hürmet ve takdir beslediğim Şakir beye teşekkürle beraber mülâhazalarının bazı noktalarını şayanı izah ve bu üç şiiri muhtacı tevsik buldum.

1 — Halk bilgisi mecmuasında Dertli'ye istinaden neşredilen şiirlerin Dertli'ye ait olmadığını müdellelen izah eden bir cevabım mecmua idaresine tâ o zaman gönderilmiş ise de mecmuanın ikinci nushası çıkmadığı için neşredilenlemmiştir. Müsait vakit bulursam bu hususa ait düşüncelerimi tekrar yazar, neşri ricasıyla Atsız'a takdim e-derim.

2 — Henüz ilk defa ortaya konulduğu beyanıyla neşredilen iki koşma ve bir divandan ibaret şiirlere gelince: Bu şiirlelerin Dertli'ye âit olmadığı vezin, kafiye, eda ve müedda itibarıyla zahirdir.

Vezin cihetiye: birinci koşmadaki:

Hacı bek taş veli olmayınca

İkinci koşmadaki:

Bize himmet etsün Musa aleyhisselâm gibi bozukluklar Dertli'de yoktur.

Kafiye itibarıyla:

Birinci koşmadaki; (Bildirmeyince sildir-meyince öldürmeyince) kelimelerine (ol-mayınca) kelimesinin; (Dehre Şehre) keli-melerine (vafire) sözünün; ikinci koşma-daki: (Belâ olanda, feryâd olanda, ferhâd olanda); "Aleyhisselâm, ansam, desem" sözlerinin yekdiğeriyle kafiye olamayacak-larını Dertli eserleriyle göstermiştir:

Eda ve müddâya gelince; Dertlinin bütün şiirleri vazih, münakkaktır. Bütün mısraları yekdiğeriyle hemahenktr. Onun için:

Değme bir âdemi koymaz bu nehre

Nefs-i emmâresin öldürmeyince

ve:

Düşüb gam-ı hicre belâ olanda

Bülbül gibi işim feryâd alanda

gibi irtibatsızlıklar (olanda) gibi eskilikler bu şairde yoktur.

Divana gelince: Her hangi noktadan bakılırsa bu şairin olmadığına hükümlunabilir. Koşmaların bu şaire aidiyeti kabul edilse bile bu divanın nâzımı olduğuna bin bir şahit getirilse inanılmaz. Çünkü vezni, kafiyesi tamamen bozuk; üslûbu başka; mevzuu tamamen Dertli'nin meslekine aykırıdır.

Dertli'nin bütün şiirlerini toplamak suretiyle neşrettiğim iddiasında bulunmadım. Dertli'nin münteşir olanları kadar olmayan parçaları da olabilir. Netekim bu şairin ha-yatında başlayıp vefatından on bir sene sonraya kadar yazılmış bir cönkte ve muhtelif perakendelerde ben de bir havlı şiirlerini buldum. Bununla beraber Dertli namına izafe veya tashih edilmiş öyle şiirler vardır ki bunların derhal kabulü ihtiyata muvafık düşmez.

Şu günlerde tetkik çimekte olduğum Kastamonu-Bolu havalisinden Aksaray'a gitmiş bir cönkte Kastamonulu Kemali'nin bütün şiirlerini mahlasları (Fehmi) namına tashih edilmiş gördüm. Meğer bu Fehmi Aksaraylı imiş. Her şairden birer ikişer mısra aşırmaq suretiyle bir havlı şiir de vücuda getirmiştir ki bir defter halindedir dezdimeddir. Kemali'nin şiirlerini tanımayan bir mütetebbi bunu Fehmi namındaki şairin zannedebilir. Netekim birçok kızılbaş şiirlerinin de Dertli'ye izafe edildiğini gördüm. Fakat küçük bir tamik bunların (Kul Himmet, Sadık, Veli) gibi alevî âşıklara ait olduğunu meydana çıkarmıştır. Aynı hâli Kâtibi, Gevheri, Âşık Ömer gibi meşhur âşıkların eserlerinde de görüyoruz.

Şakir Bey himmetlerinden dolayı takdir olunur; böylelikle belki Dertliye ait olan şiirlerde ele geçebilir. Erbabına düşen vazife ise bunları tefrik edebilmektir.

Çankırılı
Ahmet Talât

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 16

Azerbaycan Halk Edebiyatında "Sayacı" Türküsü

Şimdiye kadar Türk kavimlerine ait toplanan halk edebiyatı arasında izine tesadüf edemediğimiz Azeri Sayacı türküsü Azer-baycan göçebe "Terekeme"sinin sürücülük hayatına bağladığı derin alâkayı göstermekle pek şayanı dikkattir. Sayacı'nın hayvanları nevi üzerine tarifi ve onlara rikkat göstermesi her şeyden evvel Terekeme'nin kendi kalbinden kopan sürücülük hayatının bir neşesidir. Sırf sürü besleyen Azerbaycan göçebelerine, Azeri tabiriyle Terekemeye mahsus bu türkü müstakil Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Gence vilâyetiyle sürücülükle meşgul Bakü kazalarında ve Erivan vilâyetinin Türkler'le meskûn aksamında hâlâ bugün bile terennüm edilmektedir. Göçebe Azerî Türklerinin hayatının en canlı bir aynası olması hasebiyle mezkûr Türkü iki defa merhum Azerbaycan edebiyatı müdekkikierinden Feridun Köçerli tarafından neşredilmişse de [1] fakat maatteessüf henüz kimsenin nazarı dikkatini celp etmemiştir. Anadolu'da da bu nevî halk edebiyatının mevcudiyetine kani olduğumuzdan [2] bir an evvel bunların da toplanmasına bir medar olmak üzere biz de Azerbaycan Sayacı türküsünün bu versiyonunu birçok müşterek Azerî lehçesi hususiyetleri üzere izahlarla neşrini istifadeden hali görmemekteyiz.

Türkünün bugünkü mahiyetine bakılırsa bu hayat

[1] Pesni "Sayacı", Sbornik Materialov Mya opisaniya Mestnosteyi Plemyon Kavkaza = SMPK. Tiflis 1910. Vep. 41, otd. II, 24: Balalara hediye, Baku, 1912

[2] Netekim Türkiyat Enstitüsü asistanı Abdülkadir beyin verdiği malûmata nazaran Kırgızlar'da "koyçu batası" bu kabil edebiyat mevcuttur.

ihtiyacını temin maksadıyla alelâde bir Terekeme tarafından terennüm edilmektedir. Feridun beyin tarifince Sayacı, ne bir âşık ve ne de îmam Ali yi metheden bir dervîştir. Bilâkis bilhassa kışın ve sonbaharın nihayetlerine doğru köy köy dolaşarak serbest şiirlerle göçebelerin hayvanatı ehliyelerini medhederek mukabilinde un, peynir, buğday, arpa ve saire toplayan Terekemedir. [3]

Filhakika Sayacıların bu medhiyeleri eğer tabir caiz ise, taktisleri Azeri göçebelerince bir Saadet telakki edilirse de fakat Sayacı kelimesinin filoloji tetkik neticesinde' bu vaktiyle hayvanattan vergi toplayan memurların isminden kalma bir bakiyedir. Zaten Sayacı türküsünün mukaddemesinde dahî Sayacı kendi menşeiini "Adam ata", "Musa"ya kadar irca etmektedir. Eskiden beri şimalden akıp gelen göçebe Türkler'e sahne olan Azerbaycan iki mütezat medeniyetin mücadelesini kendi üzerinde hissetmiştir. İlk evvelerde buraları Züra medeniyeti ile yaşadığı halde bilâhare Türk istilâsıyla bu medeniyet yerine sürücü göçebe hayatı kaim olmuştur ki hâlâ bugüne kadar bu hayat hâkimdir. İşte "Sayacı"nın tarif ettiği hayat da bize o eski göçebe hayatı anlatmaktadır. Bu keyfiyeti nazarı dikkate almayan Feridun bey Sayacı kelimesini Farisice'nin "Saye"sinden neşet ettirmiştir ki bu fikir tamamiyle yanlıştır. Ona göre Azerî Türkleri'nde Sayacı kelimesi "Saadet getiren" manasında imiş. Bu etimoloji sırf göçebe halka aittir. Hakikâtte

[3] Köçerli, aynı eser, S.2; Köçerli: Valex. SMTPK. S. 24-36; A. B. Bagriy: Narodnaya Slove snost Kavkaza. Materialı diya bibliografıçeskago Ukazatelya. Baku 19 26. S. 49;

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 17

ise "Sayacı" kelimesi bizim bugünkü "Saymaq" fiilinden teşekkül etmiş bir isimdir. Türk lugatlarında bu kelimeyi andıran üç nevi kelimeye tesadüf etmekteyiz; **سای**, **سای**, **سای**. Birinci kelime doğrudan doğruya -ulakmanasında olup eskiden beri Osmanlı devletinde bir esnaf teşkilâtı şeklini almıştır" [4], ki bu bizim Sayacı kelimesi ile hiç bir alâkası yoktur. İkinci Arapça kelimeye geldikte bu obadan ba'it yahut obanın çevresinde olan deve yatağı (ve alelade koyun yatağı, ağıl, mandıra manalarında olup [5] bir dereceye kadar bizim "Sayacı" kelimesiyle münasebatta gibi gözükmektedir. Fakat son ve asıl Türkçe olan saya kelimesini tahlil ettikte ikinci Arapça olan kelimenin de alâkası olmadığını görebiliriz. Umumiyetle Türkçe'de sa mastarıyla teşekkül eden kelimeler pek boldur. Bu kabilden olarak adet manasında olan san, (düşünmek) mukabilindeki san ve (saymak) manasındaki saymaq fiillerini kaydedebiliriz. Bizim burada tetkik etmekte olduğumuz Sayacı kelimesi de şüphesiz işbu Saymaq fiilinden neşet etmiştir. Türk lugatlarında Sayacı tabirine tesadüf edilmiyorsa da mukabilinde vergiyi koyunla toplayan vergi memuru [6] ve "dans la premiers temps de la monarchie, on de signait sous le nem de saya ocağı le bureau de perception de l'impot sur les moutons" [7] manalarında saya kelimesi vardır ki Sayacı kelimesi doğrudan doğruya cı lahikasının ilâvesiyle Azerî ağzında Sayacı şeklini almıştır. Radloff (cilt II. S. 293) Osmanlıca için yalnız sayıcı şeklini kaydetmiştir. Burada göze çarpan a ve ı harfleri tebeddülüne geldikte Çağatayca ile lugat cihetinden pek büyük müşabehet arzeden Azerî lehçesi bu şekil telâffuzu doğrudan doğruya Çağatayca'nın 'sayamaq'ından [8] almış ve Osmanlıca'nın "sayıcı"sına mukabil sayacı

[4] Evliya Çelebi, cilt I; s.534.

[5] Asım Efendi tercümesi, cilt.110. s.780.

[6] Radloff; Wörterbuch, cilt II. 2888

[7] Barbier de Meilnard. I, s. 196: Vefik Paşa.

şeklini almıştır. Bu itibarla Köçerli'nin 'saye'si mesele ile hiç de alâkadar değildir.

Muhterem Kilisli Rifat beyin şifahen verdiği malûmata nazaran vakiyle Cevdet Paşa da bu mesele ile alâkadar olmuş fakat hiç bir neticeye varmadığından bu hususta tetkikatını neşretmemiştir. Umumiyetle Osmanlı devletince toplanılan sayım vergisi devletî bir mahiyette olup kanun şeklini aldığından ayrıca uzun ve müstakil bir tetkike muhtaçtır. Bundan dolayı ila bu meseleye burada temasa ihtiyaç görmedim. Mamafî son zamanlarda bu vergi Köprülüzade M. Fuat bey tarafından bir derece mevzu bahsolmuştur (Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine tesiri hakkında hazı Mülâhazalar; Türk Hukuk ve İktisat tarihi mecmuası, cilt, 1 1931. Türkiyat Neşriyatı)

Metindeki lehçe hususiyetlerini gösteren işaretler ng; x; yh Almanca'nın "eh" harfi.

"Sayacı" Türküsü

Salam meliyh say beyler
Bir birinnen yey beyler
Saya geldi gördüğüz
Salam verdi aldınız
Annı tepel [9] goç guzu
Sayacıya verdingiz

Siz sayadan gorxmuyunguz
Safa yurdu gunmusuz
Safa olsun yurdunguz
Ulamasin gurdunguz
Ac getsin avaningiz
Tox gelsin çobaningiz.

Bu saya yaxşı saya

[8] Şeyh Süleyman Efendi, s, 184. Lehçeyi Osmani, S. 487

[9] Alın beyaz lekeli

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 18

Hamya xeirri [1] saya
Hem çeşmeye hem çaya
Hem ölkere hem aya
Hem yoxsula hem baya.[2]

Bu saya kimnen [3] galdı
«Adam» atadan galdı
«Adam» ata gelende
Gızıl öküz duranda [4]
Gızıl buğda pitende [5]
Dünya bünyat alanda
«Musa» çoban olanda [6]
Şişliynğiz [7] öyeşdi. [8]

Onun derdi uludu
Aşıklığı [9] gurudu
Ucası giymettidi
Gaburgası daddıdı [10]
Gaburga içinde perde
Perde iki ireyhdi [11]
Böyrehy [12] ona direyhdi
Atmış aram bağırSax
Bir birine olgaşix. [13]

Ezzel [14] atasın deyim
Sora anasın deyim
Yıyer yıyer gerneşi [15]
Annın [18] verir döyüşü
Buynuzu var burma burma
Yunu var yerden sürme
Zinhar goyun vurma
Goyunsuz yerde durma

[1] Herkese hayırlı

[2] Zengine

[3] Kimden

[4] Azerî halk İtikatınca kürrei arz altın öküz üzerinde durmaktadır.

[5] Bitende

[6] Musa, peygamberliğe davet edilmezde evvel sene "Şuayb" in sürüsünü beslemiş ve mukabilinde mükatat olarak kızıyla tazevvuc etmiştir. Evliya Çelebi'ye göre (Cilt I. S. 557) şuayp "Esnaf Sütcuyan ağnam" in piridir. Hasret Hamza belini bağlamıştır.

[7] Kebaplığımız.

[8] Çağ. Erveç. Koyun sürüsünün önünde keçi. Üç dört yaşındaki keçi.

[9] Aşık gemiği

[10] tatlı

[11] renk

[12] Böbrek

[13] Yendiğine bağlı, karışık

[14] Evvel

[15] gerneşir

[16] Alnın

Goyunnu öyler [1] gördüm
Gurulu yaya benzer [2]
Goyunsuz öyler gördüm
Gurumuş çaya benzer

Goyun var kyere [3] gezer
Goyun var küre [4] gezer
Geder dağları gezer
Geler öyleri bezer. [5]

Kyeresidi goyunun
Küresidi goyunun
Açlığımızdan gezeriyh
Çöyresini [6] goyunun.

Nenem goyunun garaı
Gırıklığı [7] polat parası [8]
Yaz günü delemesi [9]
Payızda [10] küremesi [11]
Gış günü gourması. [12]

Nenem o şişeyh [13] goyun
Yunu bir döşeyh goyun
Bulamam [14] tez yetir
Bulunmanı bol eyle
Girildi uşax [15] goyun.

Nenem gumral «tat» [16] goyun
İlden ile art goyun
Balaların ölmeyhde
Ölme gel namert goyun.

Nenem o «saçax» goyun [17]

[1] Evler

[2] Köçerli'ye göre "gurulu yay" tabiri "balalayka" demekmiş. SMPK. 5.

[3] Kulakları etrafına doğru çıkmış büyük koyun

[4] Bir nevi ufak kulaklı koyun

[5] Süsler

[6] Çevresini, etrafını

[7] yünün kesilmesi

[8] Parçası

[9] Süt peltesi. Bu koyun sütüne maya karıştırdıktan sonra hasıl olup, torbalarda sürülür

[10] Sonbahar

[11] yoğurtla sütün karışmasından hasıl olan madde

[12] kavurması

[13] genç dişi koyun

[14] Yeni doğurmuş koyunun sütü ateşte pişirildikten sonra sarılığını kaybeder ve soğutulduktan sonra ondan bir madde hasıl olur ki buna bulama denilir.

[15] küçük, ufak yeni dogma

[16] koyunun bir nevidir.

[17] koyunun diğer bir nevi.

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 19

Bereden [1] gaçax goyun
Sene yaman baxanın
Gözüne pıçax goyun.

Nenem o «kurdu»[2] goyun
Ottadı durdu goyun
Ay garannıx [3] gecede
Ayağın yere döyer goyun.
Nenem o «nariş» [4] goyun
Yunu bir gariş goyun

[1] koyunun sağıldığı mahal
[2] koyunun bir cinsi
[3] karanlık
[4] koyun cinsi
[5] Önce
[6] sahibin
[7] senin derdinden.

Çoban sennen küsüptü
Südü ver barış goyun

Nenem o «göyce» goyun
Gederseng öyce [6] goyun
Yiyen sening ucunnan [7]
Dolanır beyce goyun.

Dr. Caferoğlu Ahmet
Edebiyat Fakültesinde Türk Lisanı
Tarihi Müderris Muavini

Son asır Hamzavî şairlerinden: Necmi

Hicret'in üçüncü asırdan itibaren bir teşekkül halinde görülen. Melâmetilerin neş'e ve irfanını tamamiyle benimseyerek müfrit "Vahadet-i vücûd" akidesini yıllarca devam ettiren ve bu uğurda nice kurbanlar veren Hamzavîliği tamamiyle tarihe intikal etmiş sanıyorduk. Bilhassa hicrî 1305 tarihinde Usturumca'da ölen "Mısırlı Seyyid Muhammed Nûr ÜI-Arabî"nin melâmeti işrakîlikten tecrit ederek bir tarikat haline ifrağı ve bu suretle son devre melâmîliğinin zuhuru; Bayrâmî-Hamzavî melâmîliğinin bu tabii akıbetini büsbütün tescil etmesi lâzımdı. Hamzavîlerin bir mümessil etrafında toplandıkları ve "Kalbe bakıcı" denilen rehberlerin; "gavs" ve "Kutb" telâkki edilen mürşitten irşada mezun buldukları malûm olduğundan "La'îf zade Abdülbâqi"nin (1159) "Sergüzeşt-i Melâmiyy'e"de 1128'de Vara-din'de şehit olan sadrazam Şehit Ali Paşadan sonra bir gavs gösterememesi de bu zannı takviye ediyordu.

"Melâmilik ve Melamiler" adındaki kitabımı yazarken;
"Müsteqim zâde Süleyman Sadeddîn"nin Risale-i
Melâmiyye-i Şattâriyye" yahut "Risale

fil-melâmetiyye t-'il- âlûn" adındaki risalesinde Habeşî zade şair Rahîmî" (1140) ve bu zattan feyzalan serden geçti ağalığın-dan mütekait Halil Ağa (1143) ile reisülküttâb Dilâver Ağa zade Ömer Efendi (11-72) Yeni Kapı mevlevihânesi şeyhlerinden Peçevî Arifî Ahmed Dede (1137) ile Seyyid Ebû Bekir Dede (1189), Koca Mustafa Paşa Halveti şeyhi Nûreddîn Efendi (1160), Zaîm Ali Ağa (1178) gibi bazı nüfuslu Hamzavîleri kaydetmesi, nazarı dikkatimi celbetti. Anlaşıyordu ki Hamzavîlik; velev pek gizli bir surette olsun on üçüncü asra kadar mutlaka devam etmiştir. Bütün bu kudretli zatların müsteit gördükleri talibleri sohbetlerine almamaları, yetiştirmemeleri muhaldir. Her halde Hamzavîliğin teşkilâtı devam ediyordu.

Kule kapısı (Galata) Mevlevihânesinde şarih: Rüsûhi ve Şeyh Galibin gömülü buldukları türbenin önünde metfun olan Galib'in babası Mustafa Reşid Efendinin (1216) mezar taşında da "Kibâr-i muhaqqiqin-i melâmiyyeden" kaydı ve mumaileyhin bu neşveyi mutlaka şeyhi, Seyyid Ebû Bekir Dedenin oğlu ve ha-

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memleketer için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 20

lefi Seyyid Ali Nutqî Dede (1189)den aldığı; Hamzavîliğin on üçüncü asırda da yaşamakta bulunduğunu ispat ve teyit etti.

Sonraları son Hamzavî mümessili "Seyyid Abdülqâdir-i Belxî" (1341) nin oğlu S. Muhtar Bey Efendiden Abdülkadir Efendiye kadar teselsül eden melâmî Hamzavî mümessillerinin isim ve tercüme-i hâllerini öğrenmeye muvaffak oldum. Bu suretle Hamzavîliğin tarihe intikali hakkındaki kanaatin yanlışlığı tezahür etti [1].

Son Hamzavî mümessilleri içinde bilhassa, Hamzavîlerin Sultan Reşâd dedikleri "Seyyid Ebû Bekir Reşâd" (1292) çok nüfuslu bir zattır.

Hacı Bayramdan itibaren başlayan ve hassatan "Qaygusuz" mahlası ile ve hece vezniyle çok güzel şiirler yazan "Vizeli Alâaddîn" (970) ile takarrür eden [2] ve müfrit vahdet telâkkisiyle tasavvuf nazariyelerini terennüm etmesi dolayısıyla zühdi tasavvufî halk edebiyatıyla reybî ve müstehzi beктаşi edebiyatından tamamiyle ayrılabilen Melâmî-Hamzavî edebiyatı da Hamzavîlerle beraber son zamanlara kadar devam etmiştir. İşte bir devriyesini neşrettiğimiz "Necmî", son asrın Hamzavî şairlerinden biridir.

Necmî: Mora Yenişehirli'dir. Sadettin Nüzhet Beyin Bektaşî Şairlerinde [3] muhtasar tercüme-i hâli ve yedi şiiri mukayyet bulunan Fennî Baba'nın kardeşidir. Necmî, Morali Seyyid Bekir Reşâd Efendiye intisap ederek Hamzavî olmuş ve Reşâd Efendi İstanbul'a hicret etmeden

[1] Bu hususta fazla malûmat olmak için bakınız: "Melâmîlik ve Melâmîler" Bayramı melâmîliğinin zuhuru ve tarihçesi, S, 170-189.

[2] Melâmî Qaygusuz'un Vizeli Alâaddîn olduğunu evvelce bilmiyordum. Hatta "Melâmîlik ve Melâmîler"de de bu hususta ademi malûmat beyan etmişim (S. 351). Sonradan bu zatın hakkında bazı vesikalar buldum. Bu suretle kaygusuzun Bektaşî Qaygusuz Abdal başkadır Alâaddîn olduğu anlaşıldı. Elliden fazla şiirini de toplamaya muvaffak oldum. Tercüme-i haliyle beraber neşretmek niyetindeyim. [3] Sadettin Nüzhet Beye, Fennî'nin hayatına ait maiâmâtı ben vermişim. Koyu bir Hurufî olan bu şairin, kendi el yazısıyla büyük ve mürettep bir divanı, torunu Necmî Bey Merhumda idi. Tramvay Kondüktörlüğü ile maişetini temin eden merhumun ölümünde her halde kardeşi Fennî Beye intikal etmiştir,

kalbe bakıcılık hizmetine tayin edilmiş; yani, gavs namına irşada mezun olmuştur. Hayatını tecemüt âleminde geçiren bu kuvvetli halk şairinin Melâmî cönklerinde ancak bir iki ilâhisine tesadüf edebildik. Bunlardan aşağıda yazdığımız devriye bestelenmiş olup Hamzevî ve Bektaşîler tarafından okunurdu. Tahminen 1300 tarihlerinde Yenişehir Feneri'de ölmüştür. Nükteci, hoş sohbet, rind ve âlim bir zat olduğu mervîdir.

Devriye

Gördüm yüzümün siması
Âdem safî y-ullahdır bu
Qaşım, gözümün imlâsı
Alî vefî y-ullahdır bu [1]

[1] Alevîler, insanın kaşlarıyla gözlerini çifte Ali, çifte zülfikara benzetmişler ve bu benzetiş, şiire de intikal ederek bazı maymunların ibdâna sebebiyet vermiştir. Kılâsık şairlerden biri bu akideye gerek ma'nen gerek lafzen hakikaten cemiyetli olan şu "Âyât-i muhabbet xatî hüsnünde celidir" Ayneynin eyâ şîr-i xudâ çifte Alî'dir" beytiyle tercüman olduğu gibi Şeyh Galibin "Keşide qaşlarına xattî mîr Alî derler. Ya zü l-fiqâr ile resm-i seyenceli derler" beytinde "Nâr-i Alî"den de ictibas ile yine aynı akide görünmektedir. ["Nâr-i Alî" için bakınız: "Mir'ât ül-maqâsid fi def il-mefâsid" s. 160-206; Sadettin Nüzhet, Bektaşî şairleri, lugatça, s. 487; Abdülbaki, Melâmîlik ve Melâmîler, ve s. 60]. Hele Galib'in şu "Ebruvânun da yazar ol seyid-i alî-tebâr" Lâ fetâ illâ Alî lâ seyfe illa zü l-fiqâr" beyti bu hususta daha büyük bir sarahati havidir. Yine bu görüş ve bu akide tesiriyle Bektaşîlarda şöyle bir levha tertip edilmiştir ki bu levha "taht-i Muhammed" Ve "çırağlık" denilen ve on bir mumla kanun çırağının mevzu bulunduğu kürsünün arkasına muallâktır. Bu kürsü Baba makamının sorumludur. Önünde secde için bir Balım taşı vardır:

Hurûfîler de göz ve kaşın şöyle bir Fazıl adını teşkil ettiğini söylerler:

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 21

Qıldım Adem'den teselsül
Doldu cihan lâle sümbül
Bu gülistanda bir bülbül
Seda-yi vahy'ullahdır bu

Her demde eyledim efgân
Cezbe-i aşq oldu tufan
Fülk-i vücudümde pînhân
Xûh-i necî y-ullahdır bu

Bu tufandan oldum iyan
Ma'nâ-yi vahdet nümâyân
Zebh ile nefsin qurban
Xalîl saxi y-ullahdır bu

Varlığım eyledim yağma
Bu yağmada buldum kimya

Tûr-i dilden geldi nida
Musa kelim ullahdır bu

Söyledim bin bir kelâmı
Verdim Meryem'e selâmı
Giydim kisve-i melamî
İsâ-yi rûh ullahdır bu

Selâmdan mest oldu Meryem
Mâ'-i muhaqqaq mü'min hem
Oldum Muhammedle hemdem
Beni ümmî y-ullahdır bu

Pîr elinden içdim şarâb
Bu zevqe ben oldum xarâb
"Necmî» aslın ebü t-türâb
Şab-i velî y-ullahdır bu

Konya Lisesi Edebiyat Muallimi
Abdülbaki

Gazeteler, Mecmualar, Kitaplar

Türkiye'nin fikir merkezi olan İstanbul'un günlük gazeteleri yeni matbuat kanununa rağmen, sürümlerini çoğaltmak için hâlâ açık saçık resimler neşretmekte devam ediyorlar. Güya gençliğe faydalı olmak için ara sıra gençlik sütunları, hatta çocuk sayfaları yapan bu gazeteler bir tezat numunesidir. Bir taraftan millî iktisattan tasarruftan bahsederken diğer sayfalarında ecnebi mallarının büyük ve muhteşem ilanları bulunur. Bugün gençler sayfası açarlarken yarın aynı sayfada şehvet uyandırıcı resimler ve hikâyeler basarlar. Bu hikâye ve fıkraların baş nüktesini de çok âşıklı ve aldatıcı

bir genç kızla, budala ve aldanan erkek veya zevç teşkil eder. Fakat bu kadarla da kalmaz: atalarımızın büyüklüğünden bahseden bu gazetelerin bir köşesinde, günün birinde Çingiz Han'ın, bir vahşet timsali olarak zikrolunduğunu görürsünüz. Halbuki Türkiye'nin küçük merkezlerinde çıkan mütevazı vilâyet gazetelerine gelince iş değişir. Bunların ekserisinde mahallî ve çok kıymetli tetkikler vardır. Yahut bu gazeteler köylü için çalışmaktadır. Netice itibarıyla şunu söylemek isteriz ki memlekete olan hizmetleri bakımından bu küçük, kötü basımlı ve adı işitilmemiş gazeteler İstanbul'un

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 22

zengin vesaitli kişeli resimli gazetelerinden üstündür. Aynı şeyi mecmualar hakkında da söyleyebiliriz. Modası geçmiş garp ve bilhassa bayat Fransız edebiyatı listelerini hâlâ önümüze koyan ve güya garplılaşmak yolunda bol bol firenkerestlik, hıristiyanlık ve bolşeviklik propagandası yapan bu mecmualar yüzlerindeki allık ve düzgüne rağmen vilâyet mecmualarının yanında pek küçüktüler.

Gaziantep Gazetesi: Bu küçük vilâyet gazetesi eylül başından beri ilk tedrisat müfettişlerinden Ali Rıza Bey'in "Bin boğa"ya yaptığı seyahat ait mektupları neşretmeye başladı. Mektupların XIV'üncüsü 16 teşrinisani nüshasında çıktı. Muallim arkadaşları memleket tetkiklerine teşvik etmesini de çok temenni ettiğim bu yazılar başka cihetlerden de kıymetlidir: Ali Rıza Bey geçtiği yerlerden topladığı mahallî şiir ve türküleri, tarihî vak'alara ait müşahe-deleri de ihmal etmiyor..

Çankırı'da Duygu: Cumartesi günleri çıkan bu küçük gazetenin son sayılarında vilâyet haberlerinden başka "dasitanı Ahmet Harami" atlı bir destan var. Bugünün fikir ve kültür tarihini yazacak olan müstakbel müverrih bu gazeteleri muhakkak arayıp okuyacaktır.

Tosya'da Dilek: İki haftada bir çıkan bu "sevimli ve küçük gazete "köy" için çalışmaktadır. Bunun için "Atsız"la kardeş gazetedir. "Köy kanununun tatbikatına muhtıra" unvanlı tefrikası epey zamandır devam ediyor. 113'üncü sayısındaki "Köylü ve Muallim" atlı makale, köy muallimlerini seferberliğe çağırıyor.

Zonguldak: Karaoğuz Beyin himmetiyle yavaş yavaş tekâmül eden bu gazetenin son sayılarında A. Baha Bey'in, "İstanbul semtlerinde Bartın ve Safranbolular" atlı makale serisi devam ediyor. Bu serinin tarih, etnografya ve içtimaiyat bakımından olan faydasını burada izaha girişmeyeceğiz. Yalnız öteki vilâyet arkadaşlarımızı da bu çeşit makaleler yazmaya teşvikle iktifa

edeceğiz. Aynı sütunlarda Mahmut Ragıp Beyin musikiye ait yazıları da devam ediyor

Bartın: Bu da evvelki arkadaşı gibi tekâmül ediyor. M. Şakir Bey arkadaşımızın kıymetli yazıları bütün gazete ve mecmuaları bilhassa halkiyat meraklılarını kıskandıracak kadar kıymetli ve mühimdir. M. Şakir Bey'in "Sinop ve muhitinde halk sazları" altı makale serisi 323'üncü sayıda bitmiştir Aynı sayıda Sadi Yaver Bey'in "Kemane yahut yay altı, makale-8Î de bu mevzua aittir. M. Şakir Beyin "Sinop ve muhitinde hastalığa dair halk itikatları ve hekimliği" atlı makale serisi İse devam etmektedir.

Söz: Kıbrıs'ta çıkan bu haftalık Türk gazetesini okumak bize büyük bir zevk veriyor. İnsan onun alelade satırlarında bile Kıbrıs Türkleri'nin Anayurd'a olan kuvvetli bağlarını seziyor. Bu Türkler inkılâp şehidi Kubilay nâmına yapılacak abide için de para topluyorlar. "Söz"ün 520 numaralı sayısından şimdiye kadar 30 İngiliz lirasına yakın para topladığını öğreniyoruz. Aynı zamanda gazetede bir yazıdan da burada "Darülelhan" adında bir musiki cemiyeti olduğunu anlıyoruz.

Masum Millet: Bu da Kıbrıs'ta çıkan haftalık bir gazetedir. Üzerinde esnaf rençberler ve işçilerin naşiri efkârı olduğu yazılıdır. Fakat gazetede Komünistlik yoktur. Samimî terakkiperver bir gazetedir. Her sayısında "Kıssadan Hisse", "Asrî fetva sütunu" ve "hilkati âlem sütunu" diye üç sütunda zemine ve zamana uygun, doğru, güzel sözler, fikirler ve kıssalar bulunuyor. Bu gazete şimdiye kadar eski harflerle' çıkıyordu. Mahallî İngiliz hükümetinin yeni harfler kullanmak hakkındaki kararı üzerine yavaş yavaş yeni harfleri de tatbika başlamıştır.

Çığır: Geçen yıl Bolu'da çıkan ve mektep tatili dolayısıyla neşriyatını bir

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 23

müddet, için tatil eden bu mecmuanın yeni yılının birinci sayısı geçen yılliklerden daha mükemmel bir halde çıktı. Bilhassa bu sayısında halkiyata ait küçük mevat da olduğu için kıymeti artıyordu. Fakat maalesef mecmua sahibi Vasfi Bey'in birdenbire Edirne Kız Muallim Mektebine tayin edilmesi üzerine ikinci sayısı çıkmadı. Ve Galiba da çıkmayacak. Biz Maarif Vekâletinin muallimlerle dama oynamasını hiç de doğru bulmuyoruz. Bilhassa Bolu Kız Muallim Mektebi'nin "usul" hocalığını büyük bir muvaffakiyetle yapan Vasfi Bey'in birdenbire "elişi" hocalığına tayin olunması ve pek haklı olarak bunu kabul etmemesi üzerine Edirne'ye nakledilmesi bizi müteessir etti. Bir usul hocasının elişi hocalığına tayin olunması çok gayri ciddi bir harekettir. Sırası gelmişken şunu da söyleyelim ki, Maarif Vekâleti bu gibi yanlış hareketleri bilhassa edebiyatçılar hakkında pek fazla yapıyor; meselâ derslerinde "Mevlânâ"yı "Muhiddîn-i Arabi"nin oğlu diye Öğreten felsefe mezunlarını edebiyat bacası yapıyor da Köprülüzade Fuat Bey'in yetiştirdiği en kıymetli bir edebiyat hocasını bir orta mektebe Türkçe hocası olarak veriyor. Bu yanlışlık devam ettikçe liselerden millî kültürü kuvvetli talebe yetişemeyecektir.

Mülkiye mektebi Mecmuası: Mülkiye mektebi sessiz ve mütevazı çalışan kıymetli bir müessesimizdir. "Mülkiye Mektebi Mecmuası" adıyla her ay çıkan bu mecmua mülkiyelilerin nasıl çalıştığını gösteriyor. Mülkiye Mektebi az çok ihmal edilmiş bir mektep olmasına rağmen, kendisiyle aynı cinsten olan, Hukuk Fakültesine her zaman tefevvuk etmiştir. Hukuk müderrisleri barem kavgasıyla meşgulken ve hiç bir ilmî eser meydana getiremezken mülkiyelilerin böyle çok faydalı ve kıymetli bir mecmua çıkarmaları her türlü takdire değer.

Yeni Kalemler: İzmir'de gençler tara-

findan çıkarılan bu mecmuanın ciddi bir çehresi var. Bu da Atsız gibi her ayın on beşinde çıkıyor. Bir edebiyat mecmuasıdır. Arkadaşlarımıza muvaffakiyetler diler, ve kabul ederlerse; mahalli tetkik ve halkiyat yazılarına da bir iki sayfa ayırmalarını tavsiye ederiz.

Edirne Muallim Mektebi Mecmuası: Bu çok kıymetli mecmuanın ikinci sayısı da çıktı. Mecmua birinci derecede muallimleri alâkadar ediyorsa da herkes için faydalıdır. Nihat Sami Bey'in "Türk Halk Edebiyatı ve Muallimin vazifesi" atlı yazısı yalnız muallimler değil daha şamil bir kütle için de iyi bir hülâsa ve telkindir. Bununla beraber biz mecmuanın asıl kıymetini mefkure tarafında buluyoruz ki bu da bilhassa, bu ikinci sayıda Nihat Sami Bey'in "Mefkure" atlı şiirinde tecelli ediyor. Muallimleri ve talebeleriyle çok kıymetli yazıcıları olan bu kıymetli mecmuayı candan kutlular ve devamını dileriz. Edirne gibi talebesinin koyu ve kahraman milliyetperverliği ile tanınmış bir şehrimizde bu mecmuanın yaşayacağı tabiidir.

Menderes (Doğuş): Aydın'da çıkan bu kıymetli gazete tam mahallî ihtiyacı karşılayan bir varlıktır. Bir kerre her sayısında iktisadî yazılar var. Bundan başka mufassal vilâyet haberleriyle edebî ve halkiyata ait yazılar bulunuyor. Yalnız müsaadesiyle bu arkadaşımızı da biraz tenkit edeceğiz: Gazetenin başında köylü ve çiftçi gazetesi olduğu yazıldığı ve hakikaten de böyle olduğu halde içinde ecnebi edebiyatı örneklerine fazla tesadüf olunuyor. Bizim fikrimize kalırsa bunlar tamamen lüzumsuzdur. Çünkü bunların Türk milletine hiç bir faydası yoktur. Bunları yazmaktansa her hangi bir halk hikâyesini yeniden neşretmek daha doğru olmaz mı?

Kastamonu Lise Mecmuası: Bu son aylarda Türk mekteplerinde bir an'ane doğuyor: mecmua çıkarmak. Bu an'ane İstanbul mekteplerinin de bir kısmı işti

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 9

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 24

rak ediyor. Bu an'ane birçok cihetlerden faydalıdır. Meselâ: talebe arasındaki istidatlar burada inkişaf edebilir. Talebede fikrî hayata karşı bir alâka uyanır. "Ve nihayet, memleketimizde de talebe, âdetleri, yaşayışları, zevkleri, eğlenceleri muayyen olan faal bir sınıf haline geçer. Biz Kastamonu lisesi mecmuasını çok beğendik. İstanbul'dakilere üstün bulduk. Onun yegâne kusuru maddî fakirliğidir. Genç talebe arkadaşlarımıza bizim bir tavsiyemiz var: Kastamonu civarı Anadolu Türklüğünün eti su katılmamış havalisidir. Genç arkadaşlar tatil mevsimlerinde köylere gitseler de halkı, âdetlerini, lisanlarını, iktisadî ve içtimai vaziyetlerini tetkik ve tespit etseler ve bunu mecmualarında neşretseler çok kıymetli bir iş yapmış olurlardı.

Yeni Turan: Azerbaycan Türkleri'nden birkaç kişi Finlandiya'da bu atla Türkçe ve Fince bir gazete neşrine başladılar. Siyasî mahiyette olan gazetenin başmakalesi "Türklük-Rusluk mücadelesi" adını taşıyor. Siyasete aklımız ermez. Fakat gönlümüz esir Türk kardeşlerle birlikte çarpıyor. Nasıl çarpmasın ki nabızlarımızda tarihin aynı aksisedası vuruyor. Onların ve bizim, aynı temiz kanı taşıyan atalarımız vaktiyle aynı sancak altında garbi titretmişlerdi.

Türk kardeşler! Sizin ıstıraplarınız, bizim ıstıraplarımızdır.

Yaş Türkistan: Fransa'da Türkistanlılar tarafından çıkarılan bu mecmuanın

25'inci sayısı intişar etti. Bu siyasi bir mecmuadır. Fakat Ahmet Zeki Velidi Bey hakkındaki yazılan biz doğru bulmadık. Bundan başka Şark Türk lehçesiyle çıkarılan mecmuanın lehçesi de halis bir Özbek Türkçesi değil, Türkistan şehirlerinin acem tesiriyle bozulmuş şeklidir. Yaş Türkistan arkadaşımız uruğlu Özbek ve Çağatayca olarak yazsa her halde daha iyi olur.

Çankırı Şairleri: Çankırı'nın cidden değerli mebusu Ahmet Talât Bey bu atla büyük bir kitap çıkardı. Çankırı matbaasında basıldığı için basım noktasından mükemmel değilse de bu eserin kıymetini asla azaltmaz. 379 sayfalık eserin sonuna ayrıca bir de lügatçe ilâve olunmuş ve metindeki yanlışlar da bir doğru yanlış cetvelinde düzeltilmiştir. Çankırlı 46 şairin (aralarında kadınlar da var) hayat ve eserlerini toplayan bu kitabın kıymeti hakkında söz söylemeyi lüzumsuz buluyoruz. Memleketin bu öz millî mahsulleri, toplanıp tasnif ve tetkik edilmedikten sonra tam manasıyla medenî bir millet olamayacağımızı bugün hep biliyoruz. Halkiyatımızın eski ve kıymetli emektarlarından A. Talât Bey bu eseriyle bu gayeye doğru Türkiye'ye bir adım attırılmış oluyor. Kitabın sonunda bu eserin ikinci cildiyle diğer eserlerinin de neşredileceğini haber veriyor. Memlekete hizmet bağırıp çağırarak değil, işte böyle olur. Müellifi tebrik ederiz.

Aydın'da Işık Kütüphanesi sahibi Ali Kemal beyle Bursa'da kitapçı Ali Haydar bey "Atsız mecmua"nın ilk yedi sayısına ait hesapları birkaç defa olan ihtarlarımıza rağmen göndermemişlerdir. Kendilerine son bir ihtar, olmak üzere burada meseleyi açığa koyuyoruz. Satılmayan nüshaları geri göndermedikleri ve satılanların bedelini yollamadıkları takdirde kendilerini "dolandırıcı" olarak tanıyacağımızı ve mahkemeye müracaat edeceğimizi ilân eder ve diğer arkadaşlarımız da bu zatlarla olan muamelelerinde ihtiyatkâr olmağa davet ederiz.

Atsız Mecmua